

LANT

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Ihász-Kovács Éva

Halhatatlanul énekelve

Gátlásaim fátyolát hátrahajítom,
akarom, hogy énekeljenek mozdulataim,
ünnepi és köznapi hangon, felejthetetlenül.

Felmagasodva a felsőbb hangjegyekig,
ideghuzalok magasfeszültségén
világítson szerelmed,
ez az egyenáramú, meghitt-ragyogású
százszáz égő.

Szívem felújított épületére Te kapcsolod rá
először a fényt; szeretők szeretője,
szerelmek között első-utolsó.

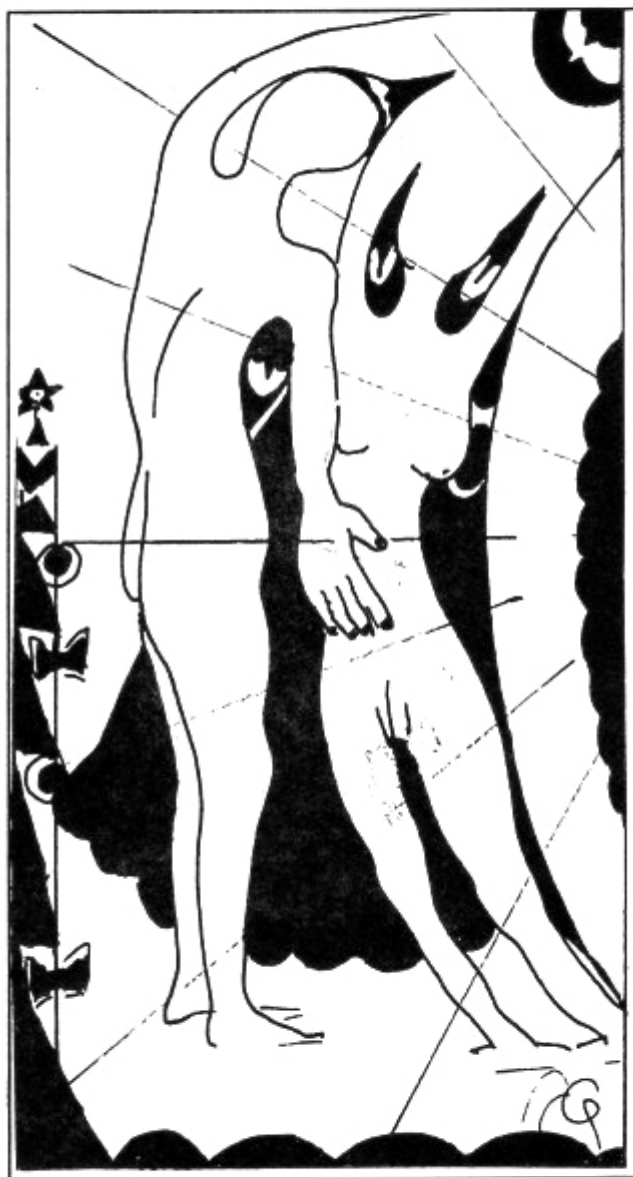
Szememben meg nem ingó káprázat,
míves béklyód ne oldozd le soha rólam!

Két melled közti gyalogút
est-hajnali sétám:

Tested atmoszféráin belül egy Isten,
szíved harangoz.

Sugalmaz napról napra igaz meséket:
kenyérkosárba kenyeret,
örvénytelen sárba a szél szárító jogát,
sárga virágokat a napról.

Borostyán szelídül hozzám, jajból
s a magasból halhatatlan ének.

TAKARÉKSZÖVETKEZET

A régi barát

az új világban

1995. TÉL

VI. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM 19

Ára: 50 Ft

Bayer Béla

Felismerés

Befonta fűz loboncát
rozsdás tekintetével az alkony.
Riadtan moccan borzas üstöke.
A messzit fürkészte, hova
hűtlen árnyéka illant tova
oldalán a délutáni napnak.
Csalódás vonaglott körébe,
rádőbbsen: elhagyták.
Állt kuszán, meglöpöttan.
Fázott.

Ébredő

Álmaink csonthéján kocogtat a hajnal.
Rügytisztá köntösét felölti a nap,
s a pillanat aritmiája létünkbe tágul.

A gyermekkor árkában moccanhat
így a teremő remegés.
A kulisszák terhe örvénylő virágshirom,
s hazát keresni indul a köznapi csoda.

Az élmény támoigó magánügy csupán,
de az értelem tudja, hogy *illantal zsúfol*
a nyári kert, mégha a mohos csanakból
tegnapunk el is illant.

A törésvonalak rácsain át, kandi lét
mustrálja érzékeinknek *helycseréjét*,
virradó tekintetünknek repkényszirmait.
Egymásra feszítve igézzük élővé a szót.

Kövesdi Sándor

Vágy ösztönével

*vétkezik buja
virágok testén
szívja bibeágy
illatukat
gondolatszennel
fess nők tüzéből
lopja ki parázs
csókjaikat
parázna kéjfát
vértüzián fon
csokornyit vétke
szellőztet tény
tudatbugyrában
lángoló titkot
lelki üdvéért
gyón az erény*

Lipták Katalin

Ébredés

/P.B./

érintés csitító szájadon keresztül
szárnyvesztett angyalok éneke csendül
vérző vadak gyönyört kiáltanak
a dermedt csönd csahol
imám némán az égre lendül
megébredek

Jeremiád

/részlet/

Járom sámán táncom:
Téged üzlek, üzlek,
Hegdűmre fűzlek,
Dobbal kidobollak,
Vonómmal vasallak,
Téged üzlek, üzlek,
Jármok nehezülnek
S Jeremiádok.

T. Ágoston László

Felnőttek története

Felnőttek, "nagyak" lenni. Lehet-e ennél csábítóbb dolog egy gyerek számára? Hisz már az alig gügyögő, hátulgombolós apróságtól is azt kérdezik: "mi leszel, ha nagy leszel?" Én hamar megtanultam a választ, mondván, hogy vagy pap, vagy kanász. Miért? Mert a mi papunknak szép, fekete reverendája volt, és mikor megszólalt a templomban, mindenki elhallgatott. Csak az ő hangját visszhangozták a hatalmas falak. No meg az is, hogy a paplak kéményén fészkelte a falu egyetlen gólyapárja.

A kanász mesterséghez meg az vonzott, hogy hajnal hasadtával, amikor kifelé hajtotta a csordát, föltribbitálhatta az egész falut. Senki se haragudott meg érte. Sőt, várták. Aztán meg a sudaras végű kancsukájával - nálunk egyszerűen csak kandzsának hívták - úgy tudott pattintani, hogy a sok disznó mindig tudta, merre kell szaladnia. Bezzeg ha én kezdtem el trombitálni, meg pattogtatni a disznóól körül, rögtön leintettek, hogy ne ijesztgessem az állatokat.

Később kamaszodván rájöttem, hogy van ezeknél még szebb mesterség is. Az asztalos műhelyben, ahol apám és a nagyapám reggeltől estig dolgoztak, olyan füttyölős forgácsnyelvek szálltak, hogy volt amelyik a félmétert is elérte, ha jól megtaszították a deszkán az öreg ropántyaglut. Magam is többször megpróbáltam, de bizony félúton mindig elakadt. No meg az üvegvágó gyémánt... Ez volt ám az igazán érdekes dolog. Rátették a hatalmas üvegtáblára a vonalzót, először a hüvelykujjukkal végighúzták az üveget, aztán jött a gyémánt. És mindig ott tört el, ahol megkarcolták. Egyszer sutyiban én is megpróbáltam. Attól kezdve apám a nadrágzsebében hordta az üvegvágót. "Várj még egy-két évet - mondogatták - aztán akár meg is unhatod!"

Aztán egy nyáron - lehettem vagy tizenöt-tizenhat éves - apám beszólított a műhelybe. Nagyapám már betegeskedett, én segítettém egy ajtó össze-nyvezésénél beállítani a csapokat. Amikor végeztünk vele, apám a gyalura mutatott. "No, hadd lám, hogy áll a kezeden?" És attól kezdve én dolgoztam nagyapám gyalupadján minden iskolaszünetben, meg amikor csak az időm engedte. Boldog voltam, hogy bebizonyíthatom, én sem vagyok mihasznább más hasonló korú legénykénél.

A falusi asztalos akkoriban nemcsak ajtót, ablakot, meg bútort készített, üveges, sőt festő is volt. Apám készítette az összes bolt, meg kocsmá cégtábláját, ő mázolta a redőnyöket. A következő nyáron történt - akkor már kéthetenként borotválkoztam -, hogy elvállalta az ételmisszerbolt és a kocsmá összes ajtajainak, ablakainak mázolását. Föl is vonultunk kettesben hatalmas festékesdobozokkal, létrákkal, ecsetekkel, nyakunkban a zöld asztalosköténnyel, és füttyörészve dolgoztunk a júliusi kánikulában. Majdnem egy teljes hétig tartott a munka. Apám estefelé leszállt a létra tetejéről, megtörölte gyöngyöző homlokát és így szólt: "Gyere no, kiérdemeltünk egy korsót!" Ez annyit jelentett, hogy ő egy korsó sört, én pedig egy korsó málnát.

Dél körül járt az idő, amikor az utolsó ecsetvonást is elvégeztük a kocsmá redőnyén. Szép almazöld lett az egész. Dícsérték is akik arra jártak. "Szépen dolgozik ez a Laci. Nem hiába a Jani bácsi tanította..." Apám melle dagadt a büszkeségtől, de azért úgy érezte becsületesnek, ha megosztja velem a dicsőséget. Így szólt hát vissza a létra tetejéről: "Nem egyedül csináltam én ezt, koma! Itt a társam, ni! A gyerek. A fele az ő munkája."

Amikor elmostuk a szerszámokat, így szólt hozzám:

-Mit gondolsz, kiérdemeltünk egy korsóval?

-Ki bizony -feleltem- fölforr az agyam ebben a hőségben...

Beinvitált a kocsmába - azelőtt még soha nem tett ilyent és odaszólt a csaposnak:

-Eressz meg két korsót, Jóska!

-Egy sör, egy málna? - kérdezte vissza a csapos.

-A fenét! Két korsó sört kértem. - Aztán némi gondolkodás után így módosította a rendelt: - Jól van no, az egyik legyen pohár. Szomjúság ellen az is elég. Tanuld meg fi-am, hogy mindig csak annyit igyál, amennyi jól esik, és addig, amíg egészségedre válik - és a pohár sört a kezembe nyomta.

-Egészségedre, fiam! - mondta ünnepélyesen és koccintott velem. - Felnőtt módra dolgoztál, megérdemled a felnőtteknek való italt. - Megcsókolt, felállt és körbemutatta a korsót. - Az én felnőtt, nagy fiam egészségére!

-A férfiak mind felálltak és mindenki az én egészségemre ürítette a poharát.

-Délután, amikor kifizették a festés árát, a markomba nyomott húsz forintot.

-Tedd el fiam, megdolgoztál érte!

Így avatott felnőtté apám, és így tanított meg becsülni a pénzt, a munkát.

No meg az embert is, aki verejtékezik érte.

Bornemisza Attila

Rózsa, örökre virágzik

Múzsámnak

Vigyázva állnak a fák, februárt
is átvészeli, pedig reggelig
sírtak a szélben. Kétlem, hogy
a zord hófarkasok megkímélnék egy rózsát.
S át meg átható pillantása alól egy
bársonyos fekete rózsza virágzik. Hiába
ázik a fal, penészedik a pince, az ég
kifestve zöld, meg kék szemöldökceruzával,
rúzsolt a nap a tájon.

Rózsám, te örökre virágzol.

Rászól az éjszaka, hideg odújú fa, a hajnal
pirosa, a tél tilosa, a szomszédból egy
segélykiáltás. -Szólj rám! Hangzik:
Rózsám, te örökre virágzol.

Elfutsz a nappal kocsiain, megjössz az éjszaka
csillagbatárján, nem vámházból, de zenedéből,
nem zarándokútról, de meredélyről, sietsz, hisz
vár a kis palota, a fa-pagoda, hangszerek sírnak
utánad, s várhat a téli idő, s vár rám
a hidegedő alkony.

Rózsám, te örökre virágzol.

Fekete hajzuhatag, éneklék téli madarak a Dalt.
Kihalt utcákon kopog a lépted, pedig átéltem
az ifjúság minden fájdalmas rítusát,
és a Napba is szálltál: Tórá! Rózsám, te fekete szemöldökű, örökre virágzol.
Nem rajzol téged a tél sem a nyár sem az ősz.
Mindent csak itt időz, csak itt a réveteg pillanat,
az ég alatt kicsike zászló, mely fut fut
a porcelánkék Mária-üveg-ég alatt és napra-nap
kivirul, és róla szól az ódám:

Rózsám, te örökre virágzol.

Rajzol téged az idő, a lemenő és a felszaladó
sugárzás. A fázás és a melegedés,
az álom és az ébrenlét mámore.
Fáj odaadni a perceket az üres papirosnak,
hisz nem olvassa senki az ódám!
Rózsám, te örökre virágzol. S a magánytól
nedves emlékezet, tudom, hogy veled lehet mindaz ki
nem érti ezt. S én? Zsarnokod? Két karod ölelése vár:
hosszám szalad néha az Idő, mint dióban kicsi mágka:

Rózsám, te örökre virágzol.

Télen is meg nyáron, mikor a mákony-meleg
kidíszített, és hófehér bőröd fekete lett,
és térdeden csillan a fény.

Televény nagy napok hozzák az üzeneted,
hogy jó veled itt a papíri sikon, nagyon,
mert csak az a miénk örökre amiről lemondunk.
Trontont olvasom éjjel és érd el a céljaidat,
te Napszínű, sötét éjszakám, te Ódám.

Jászol és megszületés az élet. S tán az öregedés
hófehérhajú csendje, hogy kitette az élők harmatait
a világűri ablakokba. Baktat a Holdra a sok lélek,
meg a tudattalan; de , te Ódám,

Rózsám, te örökre virágzol.

Rászól az éjszakára a hajnal, te fekete hajjal
perelsz a nappalokért, meg a kicsi hegedűtok
melyet emel kezéd, miért üres?

Üvegű a nappal, fekete rózsza, itt élsz
a tél hevében meg a nyár legelteti felhő-báránnyait,
s szép az óriás Ódám a Nap.

Éjhajadban kék tavirózsza, meg néha piros.
Alattomos ez az éj. Lezárja az álom az emlékezést.

És lehúzza bennem a rolót, hogy ne lássalak.
Megalkottalak én örökéletű Rózsám, ki örökre virágzol,
az emlékezet fonalain keresztül, tiéd a föld
s égi kereszt, mely ül angyalok vállán.

Rózsám, te örökre virágzol.

/*A vers néhány rendhagyó képvariációja, mondata elgondolkasztató?/
szerk.

Rudnai Gábor

Induló

Ha gyász,
ha nász,
ha vezér hadonász,
zenében egy az ütem.
Köldökzsinór, akasztófakötél -
formalitás,
mert mind aki él,
zászlórúd kottafejen.

Németh Dezső

A halál korlátján

Ha rám borul az örök éjszaka,
a vér bealvad erem indáiba,
és tudom susogó erdőiben
a kóborló szél végleg elpihen,
és a szemem szürke hályoga
végső kínom kiszáradt tava.
Szívem tengelye megcsikordul,
homlokon vág a semmi orvul.
Kimeresztett karmokkal tépek
ha a halál korlátján átlépek.

Nem véd engem sem ember, sem Isten,
az utolsó percben velem senki nincsen.

Csak az egyedüllét,
csak a remény szála
fut vörös kígyóként
sárgaszélű számra.
Csak még a sóhajom
gyenge sípolása
lesz virágos tudom
utolsó sírása.
Csak pillantás-pernyém
száldos reménytelen
agyam kamráiból
kiömlő képeken.

Hiába kiáltok, hiába neszezek,
hogyha nem akarok, akkor is elmegyek.
Akkor is elmegyek, hogyha nem akarok,
lehúznak a mélybe láthatatlan karok.

Sárközy Vendel Gergely

Könnyek

Vannak hamis könnyek,
mik kátrányszínűek,
s őszinte könnyecseppek
gyöngyharmat fényűek.

Kulimár János

Kármán József

(1769–1795)

"Az ízlés a jó erkölcsök szülőanyja"

Egy lepergett élet másnapján
nem vigasztalnak már az illatos női álmok.
Enyészet hull tündöklő évekre,
és egészen mindegy már, ki volt a jó,
ki volt az álnok.
Mindent átjár, kimar az eső s a szél szaga,
szikláknak csapódva
hal el a dicső kor jajsza.

Lobogó lángok alatt ő
„sugár köszirt a tenger közepén” –
s jegyzi a fuldokló század hangjait,
de gátat szab sistergő
áramának egy szűken mért élet –
bár finom prózája andalít.
Párizs fénye mint elfojtott,
vad, buta sóhaj
szórta szét szikráit e parlagi tájon,
és születtek nyomában olyan hősök,
mint Bessenyei, Dugonics, Kazinczy,
Ányos Pál vagy Dayka Gábor,
kikért a szívnek sokáig
kell, hogy fájjon!

Losonc a kezdet és a vég,
hol bájos szentimentalizmusával
Fanni csendben térdepel,
és két század múltán
is tisztán halljuk, ahogy a dalnok
torka vérzéséig énekel.

S a hang varázsló édessége
örökre itt marad nekünk,
ha embert próbáló
kegyetlen évek jönnek,
mindig rá emlékezünk.
Élete egy apró lobbanás
volt csupán, mégis mérőöldkő,
mit meg nem kerülhetünk.
Lágyan omló szép szavaival
a múlt időkben
elmerülhetünk.

Dr. Domonkos János

Egy dal, amely meghódította a világot

Szinte minden nyelven énekelt karácsonyi ének
a "Stille Nacht"

Karácsonyeste kis fények gyúlnak a díszes karácsonyfákon. Itt is, ott is felhangzik a Stille Nacht ismert dallama, melyet a földön milliók énekelnek. Az Osztrák Alpok ősi falvában, Oberndorfban 1918-ban hangzott fel először, s nagy sikert futott be. Generációk követték egymást és a Stille Nacht máig az advent, a karácsony szerves része lett. Szinte minden nyelven éneklük, de ritkán emlékeznek meg szerzőikről, az országról, ahol alkották. A Salzach folyó menti Oberndorf autóval félóránnyira van Salzburgtól, Mozart szülővárosától, a nyarankénti salzburgi zenei fesztiválok helyszínétől. Súlyos építésű, kétemeletes házai ékes oromzatukkal, festett külsejükkel régi hajós településről tanúskodnak. Lakói a sót a halleni bányákból Bécsig és tovább szállították a folyón lefelé. A tetőket és a hegycsúcsokat most befedi a hó. A salzburgi táj és a szomszédos bajor vidék csillogó fehér áhítatban pompázik. Oberndorfból különös varázs sugárzik szét, mely az utóbbi százhetven évben az egész világon elragadja az embereket. Salzach-hajósok Szent Nikoláról elnevezett oberndorfi templomában csendült fel első ízben a Stille Nacht-dal.

Egy kép a múltból: 1818-as esztendő szentestéje. Hóeséses téli éjszakán a Szent Nikola karácsonyi miséjére mennek a földműves, hajós polgárok. A régi orgona éppen a napokban mondta fel a szolgálatot. De a fiatal katolikus segédlelkész, Josef Mohr és jó barátja, a szomszédos Arnsdorf kántortanítója, Franz Xaver Gruber segíteni tudtak a gondon. Gitárt hoztak és a világi hangszer akkordjaival kísérve hangzott fel először az ének: Stille Nacht, Heilige Nacht. A hívek feszült figyelemmel hallgatják Mohr lelkész népi ihletésű versét és a szívhez szóló melódiát, amit Gruber e szent estére komponált hozzá. Karácsonyi miséjük szebbé tételére, szükségmegoldásként szereztek közösen ezt a dalt. Örültek, hogy tetszett a templomi hallgatóknak. Azon az estén az átszellemült pillanatban, a résztvevők egyikének sem lehetett fogalma arról a népeket összekötő világméretű sikerről, amit ez az ének majd elnyer.

Joseph Mohr/1792-1848/ Salzburgban született /az idén emlékeztek születésének 200. évfordulójára/. Apja kato-

na volt, muskétás, püspöki szolgálatban. Anyja költőnő. Gyermekkorától papi pályára szánták. 1815-ben szentelték pappá a Salzburgi Dómban. Először káplán papként vándoréletet kezdett. Lelkipásztori pályafutása, költői tehetsége Oberndorfba helyezésével bontakozott ki. Ezen a barátságos vidéken mutatkozott meg először tevékeny lényé.

Mohr bizalmas barátai közé tartozott a kántortanító, Franza Xaver Gruber /1787-1863/, aki a szomszédos Arnsdorf községben tanított és kántorizált, és Oberndorfban is ellátta az orgonista szolgálatot. Több misét és dalt komponált, de a világ máig legkedvesebb karácsonyi dalát ennek a jóbaráti kapcsolatnak köszönhetjük.

Számos legenda szól a legszebb karácsonyi dal históriájáról. A szeretetreméltó szerzőpáros, Mohr és Gruber megajándékozták az egész világot egy maradandó dallal /"einfache Komposition..." az "egyszerű szerzeménnyel", mellyel öröksépet alkottak.

A karácsony Jézus Krisztus születésének emlékünnepe. A karácsonyesti karácsonyfaállítás ajándékozási alkalom. Aki teheti családja körében tölti ezt a családi ünnepet. A fenyőfákkal és a betlehemi jászakkal díszített katolikus templomokban december 24-én éjjel hagyományos éjfél misét tartanak. Az Alpok országa régi karácsonya, a Stille Nacht-dal, a megbékélés angyali üzenete ma is a szívekben visszhangzik. A miénkben is.

Csendes éj

Csendes éj, szentséges éj!
Mindenek nyugta mély;
Nincs fenn más csak a szent szüle-pár
Drága kisduduk álmainál,
Szent Fiú, aludjál,
Szent Fiú, aludjál!

Csendes éj, szentséges éj!
Angyalok hangja kél;
Halld a mennyei halleluját,
Szertezengi e drága szavát:
Krisztus megszabadít,
Krisztus megszabadít!

Csendes éj, szentséges éj!
Szív örülj, higgy, remélj!
Isten szent Fia hinti reád,
Ajka vigasztaló mosolyát!
Krisztus megszületett,
Krisztus megszületett!

N. László Endre

A bátrak

Pontosán éjfélkor szélesre tárult az éjszaka fekete kapuja, s most itt az idő, hogy bejussunk oda a sötétség birodalmába!...

Nesztelenül suhanunk a pázsitpuha ösvényen, de tudjuk, hogy valaki bármelyik pillanatban elhuhoghatja a vészkiáltást:

- Tolvajok vannak a kertben!... Hitvány szolgák, engedjétek szabdon a fekete király kilencvenkilenc szelindekét!...

S akkor a vérünk is feketén ömlik majd a fekete pázsitra, hangunk is feketén ömlik majd az ég ében boltozata felé...

És a néma szelindek véres pofájukat nyalogatva, hízelegve törleszkednek a fekete király lábához...

Vérszomjas fenevadak, csak az uruk vérszomjasabb náluk... És valaki mégis minden éjfélkor besurran a kertbe!... Mindig akad valaki, aki el akarja oltani az éjszaka fekete mécsesét!

Bár eddig még senkinek sem sikerült... Talán most nekünk! Bátrak vagyunk és halálra szántak.

Nyomtalanul

Lábunk a hóban nyomot nem hagyott...
Csak a hó csillogott fehéren és az ég feketén!
Testünk a fűben nyomot nem hagyott...
Csak a tó csillogott kéken és a csillagok!

Egy tüdőbajos sóhaja

Szobám falán
lóg a magány,
mint akasztott ember.
Látom
a halálom
küldte rám a rossz időt,
a sok esőt,
hogy megrohaszsa bennem
a roncs tüdőt!
Szobám falán
lóg a magány,
mint akasztott ember.

Baráti Molnár Lóránt

Patkányok ideje...

Habarc-csikokat öntenek ki, aztán a kőre kő, téglára téglára, a zsálatba olvasztott bitumen zuhog...

Percről percre magasabbak a falak, a lassan szabaddá váló gondolat még szárnyalhat, szöhet terveket, akár más csillagrendszerekbe röpítő álmokat is álmodhat, mert leendő börtöne falain még nem kötött meg a mész...

/A csöndben lassan - akár szű percegése- morzsolódik a cement.../

Most és mindörökké. És "soha már" ... Mondta Poe nagy verse, "A holló" refrénje alakulhatna át mindennapi valósággá; "Szólt a holló: Soha már!"

Egyszer véget ér az építkezés is... És sehol nem lesz majd átvágandó avatószalag, nemzeti színű... És "megszilárdul a jövő háztömbje" ... És az egészből szürke, undorító monolit lesz csupán.

A még mindig száműzött, szabad gondolatok pedig celláikba húzódnak...

/Mintha haláltusájukat vívnák a nyirkos falakra hulló napsugarak...?/

A sötét zugok és sarkok, lehet újra megszülik a patkányokat, s vinnyogó, ijedelmes hangon beszélni tanítják a szennyvizet, bűzös csatornák lényeit... Meg arra is, miként lehet egy bokába, alvó arcba beleharapni... És az álomban szabadon szárnyaló képzelet megfoghatatlan testébe... Mert a patkánylányok várakozása: gyávasággal és aljassággal, -gonoszossággal párosult türelem!

A kék ég boltozatából pedig homályos, szürke, hideg színű, talán örökös őszt, telet idéző folt lesz... Gyerekjáték beszegezni... /Redves, korhadó deszkákon ütemes, monoton kopogás: kalapács veri be a szögeket./

Török Béla

Kevés az idő

addig odvas fából én vagyok a sötétség
parittyá-tekintetek kérdő kopogása
a bordaközi rángás abortált eszmélet
és exhumált üvöltés
-mert az még idevaló-
addig még nélküled

Fenyves Mária Annunciáta

E csodaéjben...

Az éjszaka végtelennek tűnő
sötét hullámai
vettek körül és a csönd,
mely a téli világot
most befödte.
Fény csak a messzeségben volt,
mert e csodaéjben
ezernyi csillag és udvarában
az ezüstös vén hold
ragyogott.

Hinora Márta

Meghaltak a csillagok

Meghaltak a csillagok
a szemedben.
Kihunytak,
s én megijedtem.

A csillagok, a fények,
tőlük újra élek,
felemeltek,
vittek hittel
szárnyaló remények.

És mégis
meghaltak a csillagok
a szemedben.
Kihunytak,
helyettük űr tátong,
s én megijedtem.

Németh Dezső

szilánk

egyre csak fogysz belőlem
a szívem mélyülő gödör
ássa-ássa folyton
a gyönyör

Rudnai Gábor

Quo vadis, Domine?

Ez a keserű éjszaka
nem a szerelem éjjele.
Hallod a harangokat?
Hadd hulljon szét a sárbélű gyümölcs,
és vele vesszenek
lakói mind! Már hárommilliárd
bolygó kering, hogy árnyékát levesse,
forog a saját tengelye körül,
hárommilliárd egocentrikus
naprendszer itt a földön! S még tovább!
Sóhajotokban holnap kiáltás,
szerelmekben holnap szadizmus,
kézfogásokban holnap fojtogatás.
Mert minden béke csak fegyverszünet,
erőgyűjtés az újabb háborúra.
El innen, el! Más csillagon talán.
Quo vadis, Domine?
Mit napnak hittél, éj forrása az.
S a földön űr a gyűlölet.

Katona Brigitta

Átölelném a csendet...

Ez a nap ellenem szól.
Megérteném titkait,
de csak sikolyok ülnek arcomra.
Átölelném a csendet az égen
madárként...

Mindennapi cselekedet

Elindulni egy úton...
Lehajolni, mindig lehajolni
a fák lábaihoz...
Imát mondani ezerszer
mindennapi harcainkért
az Életnek nevezett térben...

Létértelem, öntükör

Bayer Béla: Frida

Nem a dolgok jelenéseit keresi, hanem a természetest azok rendjében tudja, hogy a nagy motívum vágya emberi, azt is, hogy csak humanitásra kényszeríthet. Története nem sztorit mesél el, hanem helyzeteket tár elénk, hősnője konkrét helyzetekben. Hogy évgyűrűinek szigora készítette erre, vagy alkotói hév, aligha számol, mihelyst legfrissebb munkáját felütjük. Bayer Béla új kötete debütáció.

Noha a "költészet eszközeivel túlnövi a próza határait" /Forrai/, mégiscsak a natura naturata, a teremtett természet leképzője, ábrázolója. Kulcsfigurája, Frida, eleven, hús-vér teremtés. A történet kezdetekor gacchos nyavalyái már-már lebírák, ám a cselekmény folyamán fokozatosan ismeri fel a kivezető csapást mindennapi összevisszaságaiból. Érnem kell magamnak annyit -fogalmazza meg mintegy önmagának-, hogy segítségért forduljak. "Félszeg indulatokkal nyújtja ujjait a segítő kezek felé, a megszenvedett, de jogos békéért."

A helyszínek ritmikusan változók. Az idősíkok egymásba játsása is. Ábrázolásmódja: leheletfinom. Jellemrajza lírai, közelebb áll a lélektanhoz és a filozófiához mint a próza hagyományaihoz. Csak egy versírásban jártas ember képes a mondat szigorát, meditatív voltát ilyenén visszaadni. Akár egy fellazított blank vers, lüktetnek bennünk a regény sorai. Mondandójának hatása még sokáig ott pulzál legbelül. Vajon honnan ez a hatás, honnan ez a szuggesztív erő? Úgy vélem a válasz egyrésze ott lelhető a szerző fülszövegében: "Frida esete saját szorongásainkra rímel. Felelet arra, hogy gubancaink kibogozhatóak, mégha tisztaformában nem is élhetjük meg azt, amit belső törvényünk követel." A további elemek a szerencsés formai megoldásban találhatók.

/Kerényi Kiadó, 1995/

Cs. L.

Allegóriák nélkül

Szorongásainkra rímel

Lapközlései és megjelent novelláskötete "már sejteni engedték", hogy több verseskötete után, Bayer Béla a regény kísérleti terepére is kiruccan. S íme: a minap FRIDA címmel ebbéli próbálkozása is napvilágot látott. Ami sajátos benne: a történetre épít, nem a "sztorira".

- Négy verseskötet után, ez a második prózad. Noha rokona, de nem kishúga az előzőnek. Legújabb munkád regény, amelyben elsősorban a felépítés változatos technikájára figyelhet fel az érdeklődő.

- Valóban, a gyanútlan olvasó/korábbi dolgaik ismeretében/ akár áramló szabadversnek is tekinthetné, de itt műfaji váltásról van szó, a szemlélet és forma harmonizáló egybevetéséről. A teremtett természet elé kívánok tükröt tartani, a részletek valóságizű megjelenítésével.

- Nem viszel bennünket egzotikus tájakra, hősnőd sem keveredik kétes kalandokba.

- Frida eleven ember, akit a történet kezdetén szinte lebírnak napi nyavalyái, de aki keresi és megtalálja a számára kivezető utat. Története mégsem a magánélet önérdékű szenvelgése. Nincsenek benne ravasz allegóriák, ködfátylak. Ahogy azt már az Agylomtalanságban is vallottam, rendező elvem az eleven erő tiszta rajzolása. Az érdekel, ami a drámai helyzetekben és Frida végletes sorában nyilvánul meg.

- Teszed ezt úgy, hogy több idősíkot montírozol egyé, leheletnyi rajzolatokban.

- A mondandó lüktetésén túl, a figyelem ébrentartását céloztam meg vele, hogy a regény üzenete mindvégig élő maradjon. Tartom, egyéni gubancaink kibogozhatóak, önszembenezésünk viszont elkerülhetetlen. A kérdés csupán az, hogy mikor és milyen módon? Hősnöm a maga csapásvonalát követi, s -bár segítséggel, de- másságához illő megoldást talál. Persze az olvasói képzelet szabad.

FRIDA története tovább gondolható, akár a végkifejlet újrateremtésével is.

/A Völgyseg Televízió nyomán. Riporter: Bittner Mátyás/

Bayer Béla

Frida

Vántsa Zoltán

Élni nem lehet

Homlokomon
árok-ráncok ülnek
szememben
a fények megkövülnek
számon
a szó csak vézna lehet
szeretet nélkül
élni nem lehet
élni nem lehet

Húsomba karvalyok
gyilkos csőre vág
csontom is megroppant
mint a korhadt ág
kegyelem nincs már
csak végső döbbenet
hogy szeretet nélkül
élni nem lehet
élni nem lehet

Sárközy Vendel Gergely

Lelki tisztaság

Igazságról
elismerően szól,
de félre dobja az igazságot.
-Tehát elismeri,
de nem szereti
a lelki tisztaságot.

Nosztalgia

Hajdan, ha nem volt petróleum,
mécset csináltunk:
bokszosdoboztató, rongyszalag, zsír.
A jövőben hogyan vikágitunk,
ha nem lesz se villany,
se olaj,
se petróleum,
se zsír,-
sötétség ellen mi lesz az ír?!

Sárközi Árpád

Vers

Fúj a szél
birkóznak véle a fák,
szájszaga van:
líheg a világ!

Minden igazsághoz...

Úgy hírlík hét igazság dívik,
az embernek hét bőre van!
Úgy látszik determinált:
Minden igazság
egy bőrt követel.

Modern összhangzattan

A szóló alatt a vonalrendszeren
egy lépés föl egy lépés alá,
a többi oldalt lépegetés.
/Magyar csárdás?/
Majd recitáló pauza,
dermedő ujjaim alatt
elnémult a zongora!

Martin Irinó

Háromsorosok

*
nagy éj alatt zokogó csonka Hold
zuhanó lepke-könnyei felfűzik
a tüzek kialvó szénakazlait

*
felfelé emelkedő könnyű köd
fehér hajú úr homályos arca
s a nyírfákon levél helyett én ülök

*
alig állok a lábamon
alig feszül a feszület
alig tudom kimondani

Garzó Mária

Újra

Szemedben régi fénnel
újra felcsillan a remény.
Csak állok és nézek,
a múlt emlékei megint élnek.
Elfelejttem átkínlódott életem.
Érzem veled újra kezdek.
Egyszerre sóhajtok és mozdulok,
mind a ketten szólni akarunk.
De csak remeg az ajkunk.
Egymásra nézünk, beszél a szemünk.
A kék és barna szempár fáradt,
tűnő álomból ébred.
Ég a fájdalom.
Arcunkról legördülő könnycsepp mesél,
és kezünk lassan egymáshoz ér.

M.Smidéliusz Margit

Téli rege

Lírai próza

A természet könnyű, nyári viseletét átváltotta,
s meleg takaróba burkolózott.
A nappalok öregapó módjára összetöpreődtek.
Az arany Nap csak tűnékeny ideig csillogtatta sugarait.
Fejünk felett vadludak húztak, - tekintetükkel mérték
a dél felé vezető utakat.
Az égbolt elszomorodott, sírni kezdett,
s ezüst csillám-pihéket kergetett a szél, aztán
táncra perdült, átzúgott a rétek, erdők, mezők felett.
Pihe-puha hó szitált; csipkefüggőnyt
varázsolt szemünk elé.

Közeleg a karácsony... Kertjeink alatt baktat.
Szusszan egyet, majd kopogtat ajtainkon.
Mindenkihez megérkezik; meleg otthonokra talál.
Egy-két napot marad, majd elszalad.
És léptei mögött angyalok suhognak a mély-kék
téli égen...
És ködbe, zúzmarába, hóféhér palástba
öltözik holnap a táj...

Török Béla

Az egyszer látott szobor alá

arca nem volt csak a sikoly
csak a sikoly arcán ami nem
volt ahogy valami köpeny omlott
el körülötte egy artikulálatlan
néma üvöltés kitekintett a fekete
torokból – talán kendő volt a fején –
és nem tudhatni hogy összeesni
készül zuhanni a kiáltásba vagy
kapaszkodik felfelé egy sikoly síkos
combjait markolászva – mohamedán
vagy netán keresztény? – ezek a
szöttesek a világon mindenütt
megtalálhatók peregrináló rokkáról a fájdalom
fonala – már nem kutatom ki
volt – de a kezét nem láttam
pedig abból esetleg kiderült volna
hogy milyen irányú a gyűlölet
amit egy sárga pont jelzett öt
méterrel odébb a papírkosár alatt

Németh Erzsébet

Kikötözlek

Kikötöztél szerelmedhez,
hűtlenséggel vertél.
Sikoltozó sebeimre
ránézni sem mertél.

Kikötözlek hűségemhez,
szerelemmel verlek.
Korbács-szívem addig csattog,
amíg elfelejtlek.

Fonjkörém!

Folyó partján
tűz ölén,
álom szélén,
fák tövén,
reményekből
fonj körém:
aranyömbös
gyöngyfüzért!

Németh Erzsébet Csillagláng fényekkel

Elvarázsolt istennő vagyok,
szívem körül glória ragyog.
Csillagláng fényekkel szememben
melengetem, akik szeretnek.

De Erzsébetül kevesen tudnak.

Figyelem! Fizessen elő a LANTRA! Egy évre postaköltséggel együtt mindössze 300 Ft. Az előfizetési díjat postautalványon a szerkesztőség címére kell elküldeni. Lapunk nem nyereséges kiadvány, ezért a közölt művekért szerzői jogdíjat nem fizetünk. Kéziratokat nem őrizünk meg és nem küldünk vissza!

LANTRA

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Németh Dezső
Szerkesztők: Bornemisza Attila, Ihász-Kovács Éva
Olvasószerkesztő: Németh Erzsébet

Szerkesztőség: 1211 Budapest,
Ady Endre út 5. III/10.
Telefon: 277 7196
Telefon/fax: 277 5309

Kiadja a Tinódi Klub
Felelős kiadó: Németh Dezső

Készült: a BY-WORK KIADÓ ÉS NYOMDA
üzemében

Szedés-tördelés a Tinódi Klub munkája

ISSN 0865-8633

Stille Nacht, Heilige Nacht

Stille Nacht, Heilige Nacht!
Gottes Sohn, o wie lacht
Lieb' aus deinem holdseligen Mund,
Da uns schlägt die rettende Stund'.
Christ, in deiner Geburt!

Stille Nacht! Heilige Nacht!
Wo sich heut' alle Macht
väterlicher Liebe ergoß,
und als Bruder huldvoll umschloß
Jesus die Völker der Welt.

Stille Nacht, Heilige Nacht!
Lange schon uns bedacht,
Als der Herr, vom Grimme befreit,
In der Väter uralter Zeit
Aller Welt Schonung verheiß.

Stille Nacht, Heilige Nacht!
Hüten erst kundgemacht;
Durch der Engel Alleluja
Tönt es laut bei ferne und nah:
Jesus, der Retter, ist da!

Dr. Domonkos János írását a Stille Nacht-énekről a hatodik oldalon olvashatjuk!

Figyelem! A Lant Bemutató és Műhely címmel új rovatot indít. A megjelenésre bárki pályázhat egy kb. tíz soros önmagát bemutató írással, egy fekete fehér /4x4/ fényképpel, és max. hatvan verssorral, vagy négy oldal gépett prózai alkotással műfaji kötöttség nélkül.

A jelentkezés folyamatos.

/A megadott terjedelemtől többet bemutatót nem tudunk figyelembe venni/

